

Dr. Janko Pihlar

**specijalist za noiranje bolezni
Maribor, Prešernova 2**

ordinira nadalje redno vsaki delovnik
od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure
popoldne. — **Ob nedeljah in praznikih**
ne ordinira. 704

Dunajska policija je Jeliča aretirala ter ga predala sodišču, ki je uvedlo proti njemu preiskavo.

Kmetje, pozor! Kdor želi delavnega hlapca, naj sporoči naslov in kaj je pripravljen plačati hlapcu, na: A. Zalar, kaplan, Hrastnik. 750
Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49,
**telefon 23-58, lastnik in vodja kirurg dr. Čer-
nič.** — Najmodernejše urejen za operacije. —
Zdravilni aparati: višinsko solnce, diatermija,
tonizator, žarnica »Hala«, enterocleaner. —
Zdravljenje z radijem (pijača in kopelji). —
Cene zmerno. 332

Za usta in zobe dnevno par kapljic blago-
dišnega Fellerjevega Elsafluida v kozarec vo-
de, to je vzitek in obenem tudi preizkušena
zaščita proti mnogim obolenjem grla in vrata,
proti hripi itd. Poskusna steklenica 6 Din,
dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9
poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne
steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen
V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska
banovina.

Korupcija v očeh Ame- rike.

Ameriške Združene države doživljajo v zadnjem času dva korupcijska škandala, katerih sta obdolžena znani njujorški župan Walker in njegov tovariš Karl Clines, ki županuje v Pittsburghu. Clinesu očitajo 45 korupcijskih afer, kar je celo za ameriško pojmovanje glede poštenja nekoliko preveč. S Clinesom je soobtožen Succoop, predstojnik mestne nakupovalne centrale. Oba sta si privoščila na račun mesta pri nakupovanju raznih potrebščin za urade milijonske pomeverbe.

Proces sam je doživel predigro, ki je edino mogoča v deželi neomejenih možnosti — v Ameriki. Prvotno bi se bila morala vršiti razprava v Pittsburghu. V domačem mestu pa ni bilo računati s pravično obsodbo. Radi tega so predstavili obravnavo v mesto Butler v Pennsylvanijo. Letos marca bi že naj prišel proces. V zadnjem trenutku je prodrla v javnost vest, da je pretežna večina porotnikov že podkupljena; devet od podkupljenih so vtaknili pod ključ in bodo dajali odgovor pred sodiščem. Izbrano je bilo novo sodišče — kmalu za tem sta romala zopet dva porotnika v luknjo, ker sta sprejela podkupnino.

Slednjič se je vendar posrečilo, da so sestavili »očiščen« sodni dvor in proces je prišel v tek.

Najbolj sloviti zagovorniki iz Pittsburgha so se ponudili, da bodo zagovarjali oba obtoženca. Obravnava se je vršila pod zaščito prav posebnih varnostnih odredb. Obtoženo gradivo so pripeljali iz Pittsburgha v Butler v velikarjskih jeklenih omarah; za prevoz so se morali poslužiti, da so preprečili vsak morebitni napad, močno zastraženega in oboroženega oklopnega avtomobila. Vse obre-

menjevalne priče so romale pred sodišče pod policijsko zaščito.

Največji hotel v mestu Butler je bil zaseden od udeležencev procesa. Armada detektivov je bila na delu med obravnavo v sodnih prostorih. Šele po dolgem dokazilnem postopanju je priznalo sodišče krivdo obeh obtožencev in je izdalo zaporno povelje. Bogznaj, kedaj neki bo razglašena sodba.

Rok za vlaganje prošelj za odpis davčnih zaostankov koncem leta 1928 poteče 26. junija 1932.

Polovična vožnja na železnici je dovoljena za hmeljske nabiravce.

Zveza čebelarjskih podružnic za celjsko okrožje priredi v nedeljo, dne 26. junija ob 3. uri popoldne v Bukovemžlaku pri čebelnjaku g. župnika Peternele poučni sestanek s predavanjem. Čebelarji celjskega okoliša vljudno vabljeni.

Ormož. Vinogradi se sedaj ugodno razvijajo ter kaže vinska trta obilni nastavek. Le da jo je neugodno spomladasko vreme v razvoju precej zadržalo ter šele sedaj pričenja cvesti. Škropi in žvepla se letos mnogo manje kakor prejšnja leta, ni denarja za galico in žveplo. Mnogo je vinogradnikov, kateri galice in žvepla sploh niso mogli nabaviti ter bodo njihovi vinogradi ostali v tem pogledu neobdelani. Spričo teh dejstev in če nastopi še za razvoj bolezni ugodno vreme, se je bati katastrofalnega širjenja peronospor in oidija (pepela). Z ozirom na to, da se je pojavila tukaj galica »Marengo«, katera je sicer cenejša, s katero pa so napravili vinogradniki svojčas že zelo slabe izkušnje, kakor tudi žveplo prav slabe kakovosti, opozarjamo na nevarnost, ki preti vinogradom vsled uporabe slabo delujočih sredstev. Posebno pri žveplu je pazljivost na mestu, ker le najfinejše žveplo pri nas dovoljno učinkuje, dočim ostanejo slabše vrste navadno skoraj brez učinka. Najfinejše, 85 do 90% dvakrat ventilirano žveplo ima v zalogi Gospodarska zadruga, istotam dohite tudi zanesljivo dobro galico. V interesu vinogradnikov je posebno sedaj, ko je to najvažnejše delo v vinogradih vsled pomanjkanja denarja tako zelo omejeno, da uporabljajo res le prvovrstna sredstva. — Kl. dr.

★

Kmetijsko ministrstvo o šmarnici.

O šmarnici je kmetijsko ministrstvo izdalo ta-le pojasnila:

1. Po čl. 23 zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva je prepovedano razmnoževati in saditi samorodnice (neposredno rodne hibride kakor šmarnica, izabela, klinton, jork madejra in dr.), in to iz razloga, da bi se vzdržala kvaliteta naših vin na dostojni višini in bi se jim ohranil dober glas.

2. Po § 12. zakona o vinu je prepovedano spravljati v promet in prodajati vina od samorodnic.

3. Potemtakem krčenje že obstoječih vinogradov samorodnic ni obvezno in vsakdo, ki jih že ima, lahko take vinograde še nadalje ohrani, toda ne sme vina iz teh vinogradov spravljati v promet in prodajo, nego mora to vino zadržati doma za lastno potrebo in mora plačati za vsaki trs samorodnic banovinsko takso v pred-

pisanem iznosu; za dravsko banovino torej sedaj 0.15 Din letno od trsa.

4. V interesu zdravja samih lastnikov takih vinogradov s samorodnicami in članov njihovih družin, kakor tudi v interesu ohranitve dobrega glasu naših vin ter živahnejše kupčije z našim vinom doma in v inozemstvu je, da svoje vinograde samorodnic precepijo ali izkrčijo in na njihovo mesto zasadijo izbrane domače vinske in namizne sorte vinske trte; če pa zemljišče ni primerno za vinograd, naj ga zasadijo s sadnim drevjem ali ga uporabijo za druge kulture; to tem prej, ker za domačo potrebo neporabljenega vina od samorodnic ne morejo in ne smejo nikomur prodati, ker je to kaznivo po vinskem zakonu z zapornim 7 do 30 dni in z denarno globo 100 do 10.000 Din ali z eno od teh kazni; ako bi se tako vino našlo v prometu, se zapleni in uniči ali denaturira in prodaja v korist državnega kmetijskega sklada.

Kraljevska banska uprava je v okviru proračunske možnosti doslej dajala nagrade za precepjanje šmarnice ter dodeljevala brezplačno trsje za izkrčeno šmarnico, oziroma dajala denarne prispevke za nabavo trsja za izkrčeno šmarnico; v manj ugodnih legah je dajala prispevke za nabavo semena za druge kmetijske kulture. Dalje je po vseh vinogradnih srezih kakor tudi na banovinskih kmetijskih zavodih prirejala tečaje za precepjanje šmarnice in razdeljevala brezplačno gumijevе trake za precepjanje.

★

Največja krivica za kmeta

je tako imenovana **pravica priposestvovanja**, ki s svojim pravnim temeljem tiči globoko v prejšnjih stoletjih in bi jo morala moderna država **že davno odpraviti**, ker se ne ujema z današnjimi časi. Pravilo velja: kakor je zemljiška knjiga merodajna glede **lastnine**, tako mora biti mapa merodajna glede **oblike**. Zato veljajo le one ceste, poti in steze, **ki so v mapi**; o vseh drugih ima pravico odločati **lastnik in ne občinstvo**. Sicer priposestvujem kako pravico le tedaj, ako sem jo posedoval po svojem dogovoru mirno in redno polnih trideset let, in sicer samo glede **nepristopnih parcel**, toda občinstvo tega ne upošteva in nalašč nagaja. Bližnjico naredi radi kakega gostilničarja, mlinarja, brez vednosti in proti volji lastnika; če jih opozoriš, ti odgovore, da hodijo že »tri« leta preko parcele, ker občinstvo ne ve, da velja **trideset**. In sicer trideset samo do sicer nepristopne parcele in edino za lastnika dotične parcele, a ne za bližnjico v mlin, h gostilničarju in ne za vso občino in za vsakega romarja. Lastnik ima večkrat svoje parcele raztresene in ne more občinstva nadzorovati, pa naredi svarilno desko, toda junaki noči jo izderejo; orožništvo trdi, da to ni njihova stvar in če tožiš, se vleče pravda kakor zimska noč, predno dosežeš svoj namen. Za take stvari nima kmet ne časa, ne denarja.

Na nekem križišču so shodili **pet** bližnjic in lastnik je imel več pohojene zemlje kakor poraščenega sveta. Neki posebno moder očanec je celo zahteval, da bi morali stezo posuti s peskom, seveda! da bi se ponočnjaki pesku ogibali in travo razhodili ter bližnjico spremenili v pravcato cesto! Ob snegu si zorjejo kar s plugom, polomijo drevesa, a poleti in jeseni jim je bližnjica dobrodošla

za razne tatvine, zlasti sadje. Posebno vsečne so takim ljudem bližnjice skozi vinograde, posebno ob trgatvi!

Ali naj si gospodar pusti veljati tako škodo? Mislim, da je dolžnost oblasti davkoplačevalca ščititi; orožniki na patroljah, poljska straža, sresko načelstvo in županstva, v prvi vrsti pa katerogičen zakon, da bomo rešeni pravi in škoda. Ta ni majhna! Preračunaj, koliko škoduje obcestna, pol metra široka steza na pet km dolgi progi. Taka steza vzame dva in pol orala rodovitnega sveta! Zares, tako nam ni treba zapravljati zemlje! Nekdo je hotel stezo s tem zabraniti, da je zoral njivo; pa so ga tožili in skoraj bi bil moral posestnik povrniti »škodo«, mesto narobe! Ali ni to babilonsko?

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 18. junija so pripeljali špeharji 20 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, slanina 12 do 13 Din. Kmetje so pripeljali 22 voz sena po 50 do 80 Din, štiri škopa po 1.75 do 2 Din (komad), 1 voz in 68 vreč krompirja po 1.50 do 2 (novi kg 5 do 6 Din), tri vreče čebule po 5 do 5.50 Din, česen 8 do 10 Din, kumarce 4 do 6 Din. Pšenica 1.75 do 2 Din, rž 1.50 do 1.75 Din, ječmen 1.50, oves 1.25 do 1.50 Din, koruza 1.25 do 1.50, oves 1.25 do 1.50, proso 1.75, ajda 1.25, fižol 2.50 do 3 Din, fižol v stročju (italjanski) 14 Din, luščen grah 10 do 12 Din. Vozov s črešnjami ni bilo, ker so ljudje preveč zaposleni s senom. Piščanci 20 do 60 Din, kokoš 20 do 30 Din, raca 15 do 25 Din, gos 30 do 60 Din, puran 40 do 60 Din. Celi orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Kozliček 50 do 65 Din. Hren 6 do 8 Din, karfižola 2 do 4 Din, kisle zelje 3 do 4 Din, repa 2 Din. Buče komad 3 do 4 Din, paradižniki 16 Din, glavната solata 0.50 do 1 Din, gobe 1 do 2 Din, borovnice 2.50 do 3 Din, jagode 7 do 8 Din, vrtna jagode 10 do 12 Din, črešnje 3.50 do 5 Din, jabolka 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 20 do 26 Din. Jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din, špargelj 3 do 5 Din.

Mariborski živalski sejm. Prignanih je bilo 23 konj, 12 bikov, 145 volov, 322 krav in 31 telet; skupaj 533 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. junija 1932 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 4.25 do 5; poldebili voli Din 2 do 3.75; plemenski voli Din 1.75 do 3; biki za klanje Din 2.25 do 2.75; klavne krave debele Din 2 do 3.25; plemenske krave Din 2 do 2.25; krave za klobasarje Din 1.50 do 2; molzne krave Din 2 do 2.75; breje krave Din 2 do 2.75; mlada živina Din 3 do 5; teleta Din 5 do 6. Prodanih je bilo 274 komadov.

Mariborski svinjski sejm. Na svinjski sejmu dne 17. junija 1932 je bilo pripelanih 128 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60 do 100 Din; 7 do 9 tednov stari 150 do 180 Din; 3 do 4 mesece stari 250 do 300 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 400 Din; 8 do 10 mesecev stari 450 do 480 Din; eno leto stari 600 do 650 Din. Kilogram žive teže so prodajali po Din 6 do 6.50, kilogram mrtve teže pa po Din 10 do 11.50. Prodanih je bilo 107 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso prve vrste 1 kg Din 10 do 12; volovsko meso druge vrste Din 6 do 8; meso od bikov, krav in telic Din 4 do 6; telečje meso prve vrste Din 10 do 12; telečje meso druge vrste Din 6 do 8; svinjsko meso sveže Din 10 do 16.

Ljudožrci — čuvarji največjega zlatega zaklada.

Znani ameriški raziskovalec Hyatt Verrill je preživel celih 25 let v džunglah srednje ter južne Amerike. Omenjeni zna veliko povedati o dogodkih potovanj med Indijanci, med katerimi si je znal pridobiti toliko prijateljev. Na lastne oči je videl zlate jame v Tisingalu v Costa Rici, odkoder so prejemale tudi Španci zlate zaklade.

Na svojem zadnjem potovanju je prišel v pokrajino Shaysha-Indijancev, in sicer v posebno ugodnem trenutku. Poglavar plemena, Polu, je imel hčerko, katero je napadla hlezen, za katero domači vražar ali medicinan ni znal leka. Raziskovalec je prosil, naj mu poka-

žejo bolnico. Po pregledu je ugotovil, da gre za težji slučaj kolike, katere pa je deklico lahko ozdravil s pomočjo zdravil, katera je imel seboj. Ko je dekletce ozdravilo, je postal tujec velik mož med domačini, ker je s svojo umetnostjo in močjo premagal indijanskega vražarja. Poglavar mu je izkazal največje časti. D. bi pa pridobil tujčevo zaupanje, ga je vzel seboj v džunglo, da bi mu pokazal tamkaj največjo znamenitost. Dospela sta do začinjenih preostankov nekoč španske trdnjave. Videla sta stare zarjavele topove, na katerih je bila še vidna letnica 1515. Nato sta dosegla cilj potovanja, za kojega so tvegali že tisoči in tisoči življenj. Prišla sta do zlatih jam v Tisingalu.

Tamkaj je ležalo zlato, preraščeno s travo, v celih kopicah. Verrill pravi o tem pogledu dobesedno takole: »V najbolj drznih sanjah bi si ne bil mogel predstavljati tolike množine najčistejšega zlata. Skraja nisem zaupal lastnim očem, moral sem se dotakniti z rokami teh neizmernih zakladov, da sem se prepričal da nisem mogoče žrtev kake prevare.«

Drugi dan po vrnitvi od zlatih zakladov so priredili domačini raziskovalcu v počaščenje posebno veselico. Na programu je bila tudi predstava v templju. Poglavar sam ga je peljal v svetišče in Indijanci so ga preoblekli v indijanska oblačila, glavo so mu okrasili s ptičjim perjem, krog vratu so mu ovili verižice. Na ta način so ga proglasili za poglavarja plemena.

Shaysha-Indijance so dolžili v prejšnjih časih ljudožrstva. Verrill trdi, da ni izključeno, da bi ne bilo to plemo še danes udano tej rrozni zablodi. Ti Indijanci imajo navado, da si prav ostro opilijo zobe, kar je posebno prikladno za česanje mesa.

Je res nekaj posebnega in izrednega, kako se je povzpел beli človek do poglavarja ljudžrskega plemena!

*

Gradba najvišjega nebotačnika na svetu.

V Njujorku so začeli graditi iz železobetona celi okraj nebotačnikov, ki se bo imenoval »Radio City« in bodo neverjetno visoka poslopja namenjena trgovini. Stavbe bodo stale 250 milijonov dolarjev in jih bodo gradili čela štiri leta. Za primer z najnovejšimi nebotačniki bodi omenjeno, da je dosedaj najvišji nebotačnik na svetu »Empire State Building« v Njujorku. Ta stavba, ki ima 102 nadstropja je stala 50 milijonov dolarjev, gradili so jo 13 in pol meseca in zaposlenih je bilo 2500 ljudi. Pri najnovejši »Radio City« izmeta-va temelje 50.000 kopa-

Januš Golec

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

26

(Dalje.)

Kanone so postavili na za to zgrajeni nasip na levem bregu Kolpe, od koder so obvladovali trdnjavo. Na nasipu so bili razvrščeni predvsem težki topovi, ki bi naj razrahljali obzidje Siska in omehčali trdnjavo za splošen napad, ki se je moral posrečiti pri toliki premoči.

S strahom so opazovali Siščani turške priprave za oblego, ki je obetala biti kratka v očigled tako mnogoštevilni in z vsem izborno prekrbljeni Hasanovi armadi. Majhno trdnjavsko gnezdo je štel 300 bojnikov pod poveljstvom dveh zagrebških kanonikov-junakov: Blaža Gjuraka in Matije Fintiča. Bilo je še nekaj prostovoljcev-vitezov in med temi um obrambe, vse tolažeči in sigurno zmago obetajoči Pavel.

Ko je postavil in uredil paša tabor in ukopal topove na levem bregu Kolpe, je poslal proti trdnjavi konjenika z belo zastavo in s pozivom na

takojšnje predajo, predno prične topništvo svojo pesem. Hasanovega odposlanca so Siščani opsovali in mu zabičali, da se bodo gostili oni v taboru paše in ne on poturica s svojimi pesjani v Sisku.

Dne 17. junija zjutraj je oznanil prvi strel iz turškega topa pričetek krvavega plesa. Iz trdnjave se je pognalo po tedanjem običaju nekaj jezdecov proti taboru. Na čelu drznih izpadnikov je drvel velik bojevnik v svetlem oklepu, z bogato okrašeno čelado in z belim plaščem po hrbtu. S turške strani so bili brž na konjih najbolj vročerkvni begi.* V gotovi oddaljenosti sta pričela nasprotnika z zbadanji in z zmerjanjem. Turški begi so bili skoro sami poturčeni Bosanci in so razumeli hrvaščino bolje nego turški jezik. Najkrepkejše psovke, kletvice, grožnje in baharije so imele namen, nasprotnika razdražiti in ga izzvati na dvoboj. Taki dvoboji pred bitkami med najbolj izurjenimi borci so bili splošna navada. Obe sovražni bojni sili sta zasledovali z največjo napestostjo posamezne bojavnike, jih podžigale s kriki

* Beg = naslov za turškega oficirja.